

دادستان کل کشور:

پرونده نجفی مثل سایر پرونده‌ها رسیدگی می‌شود

گروه اقتصاد: دادستان کل کشور گفت: پرونده «نجفی» مثل سایر پرونده‌ها رسیدگی می‌شود. حجت‌الاسلام محمدجعفر منتظری در حاشیه تودیع و معارفه دادستان زنجان، در جمع خبرنگاران به پرونده مرتبط با شهردار سابق تهران اشاره کرد...

صفحه ۳

دوشنبه ۱۷ تیر ۱۳۹۸ • ۵ ذی‌القعده ۱۴۴۰ • ۸ جولای ۲۰۱۹

تنورها

تسهیلات یک‌ساعته برای بی‌بضاعتان کت‌وشلوار پوش

صفحه ۴

اس-۴۰۰ روس رودرروی پاتریوت آمریکایی

صفحه ۷

تاج و رفقا علیه کمیته اخلاق

دست به رفیقم زن!

صفحه ۱۴

اصولگرایانی که به بنیاد مستضعفان رفتند

صفحه ۳

توضیحات حق شناس درباره بازداشتش

صفحه ۱۳

نگاهی اجمالی به شوربایاری‌های پایتخت

در آستانه انتخابات

پایگاه مردمی یا انتخاباتاتی؟

صفحه ۱۳

حرف اول

صداوسیما و فرصت‌های ازدست‌رفته

نقیسه زارع‌کهن
دانش‌آموخته دکترای علوم ارتباطات

این روزها اگر دستان به کنداکتور برنامه‌های صداوسیما برسد، حتما نام برنامه‌هایی را خواهید خواند که دیگر مقابلشان زمان پخش خالی است و احتمالا پخش زودی دکورهای آنان هم سر از سمساری‌ها و میوه‌فروشی‌ها در خواهند آورد. نام‌هایی که چندان غریب و ناشناس نیستند، چه‌بسا روزگاری پرمخاطب‌ترین برنامه‌های صداوسیما هم بوده‌اند؛ از نود گرفته تا حالا خورشید و ...

آنچه مشخص است و نیاز به توضیح و تئوری و نظریه ندارد، این است که تلویزیون همراهی ناگزیر و عضوی از خانواده‌های جامعه مدرن است و اگرچه به نظر می‌رسد این روزها با رشد شبکه‌های اجتماعی و پیشرفت رسانه‌های همراه، بازارش کمی رو به افول گذاشته اما در واقع این‌طور نیست و فقط راه‌های همراهی آن فرق کرده و نیازمند قواعد خاص خود است.

از ۱۱ مهر ۱۳۳۷ که نخستین فرستنده تلویزیون ایران اولین برنامه خود را پخش کرد، حبیب‌الله ثابت، وزیر پست و تلگراف وقت در لابه‌لای سخنانش خطاب به مخاطبان تلویزیون ملی گفت: «...و اما شما بینندگان و شنوندگان عزیز! اگر وقتی قسمتی از برنامه را مطابق سلیقه خود نایقیت با درنظرگرفتن اشکالات و این‌ نکته مهم که ذوق و سلیقه‌ها مختلف است، بر ما بیخشد، به علاوه از شما تمنا داریم که ما را در اجرای این خدمت یاری کنید و نه تنها معایب و نقایص را گوشزد فرمایید بلکه ما را از آنچه برای بهبود و تکمیل برنامه‌ها به نظران می‌رسد، کنیا یا شفاها برخوردار و قرین امتنان نمایید...». این همان چیزی بود که به نظر می‌رسید مؤسسان تلویزیون ملی به آن اندیشیده‌اند و به اهمیتش آگاه‌اند و آن چیزی نیست جز «مخاطب»؛ هرچند این ظاهر ماجرا بود. با یک بررسی گذرا درباره عملکرد این رسانه می‌توان گفت در این ۶۱ سال و به‌ویژه در چندین سال اخیر، آنچه کمتر مورد توجه قرار گرفته همین «مخاطب» و ذائقه آن و البته در ادامه‌اش اعتماد پربادرفته آن بوده است. آن‌گونه که نظریه مخاطب و رسانه می‌گوید مخاطبان افراد فعالی هستند که از محتوا و مفهوم رسانه‌ها استفاده می‌کنند و مخاطب میان مجاری ارتباطی و محتوایی که به او عرضه می‌شود، بر اساس نوعی ملاک دست به انتخابی آگاهانه و انگیزه‌دار می‌زند.

ادامه در صفحه ۲

بهنگامی و ناپهنگامی سیاست اقتصادی درمواجهه با صیدی

۳برگ برنده ایران در دور جدید تحریم‌ها

گروه اقتصاد: اگر به رژیم تحریم‌های آمریکا و روند آنها نگاه کنیم، می‌بینیم که اکنون در اوج تحریم‌ها هستیم. زیرا آمریکا دیگر به موارد عجیبی مانند تحریم مقام معظم رهبری و وزیر امور خارجه رو آورده و این یعنی دیگر دستش خالی است...

صفحه ۵

سال شانزدهم • شماره ۳۴۶۹ • ۱۶ صفحه • ۴۰۰۰ تومان

سرمقاله

بازی انگلیس و آمریکا با برجام

احمد عظیمی‌بلوریان، استاد پیشین مریلند

داستان برجام در دولت روحانی به‌آرامی شکل گرفت، اما با رسیدن ترامپ به ریاست‌جمهوری ایالات متحده آمریکا، از دو سال پیش حالت دیگری به خود گرفته است؛ به‌گونه‌ای که امروز، مسئله به‌صورت یک خطر جهانی درآمده است. دلیل شدت‌گرفتن تنش، خروج آمریکا از این‌معاهده و مانورهای سیاسی و نظامی در منطقه است. در مقیاس بین‌المللی، در میان امضاکندندگان برجام فقط آمریکا با عزم و اراده قوی از آن خارج شده است و انگلیس در همین راستا این دست و آن دست می‌کند. در این زمینه پرسش‌های فراوانی در محافل روشنفکری مطرح می‌شود و هر یک تفسیری برای خود دارند. نخستین پرسش این است که آیا رویدادهای اخیر، خطر تنش نظامی را بالا برده است؟ دومین پرسش این است که چرا پس از خروج آمریکا از برجام و آغاز تهدیدهای آن کشور به جنگ با ایران، انگلیس با حمایت از آمریکا، ایران را تهدید به خروج خود از برجام می‌کند؟ درحالی‌که دیگر اعضای اتحادیه اروپا و روسیه و چین ادامه برجام را برای حفظ صلح جهانی ضروری می‌دانند؟

در پس پرده نیز قرینه‌هایی وجود دارد که در سرنوشت برجام مؤثر است، اما کمتر از آنها سخنی به میان می‌آید؛ نخست اینکه ترزا می، نخست‌وزیر کنونی انگلیس، در قدرت‌طلبی دست‌کمی از ترامپ ندارد، اما او هم مانند ترامپ در سراسیمگی سقوط قرار گرفته است. جالب‌تر اینکه در ظاهر، آمریکای دونالد ترامپ و انگلیس ترزا می نزدیک‌ترین دوست در میان کشورهای غربی هستند. هم‌زمانی مشاجرات برجام با جشن‌های سالگرد استقلال آمریکا در چهارم جولای نشان می‌دهد درحالی‌که آمریکا جشن منگور را اغراق‌آمیزتر از گذشته برگزار کرده و برای نخستین‌بار رژه نظامیان را به‌صورت بخشی از مراسم این جشن درآورده، اشک از دیدگان ترزا می برای همین رویداد -یعنی استقلال آمریکا از امپراتوری انگلستان در ۲۴۳ سال پیش- جاری شده است. در آن زمان، بریتانیای کبیر چنان وسعتی داشت که «آفتاب در آن غروب نمی‌کرد». بریتانیا نه‌تنها پنجه بر قاره آمریکا که از اقیانوس اطلس تا اقیانوس آرام و آلاسکا گسترش داشت انداخته بود، بلکه هندوستان و چین -دو سرزمین بزرگ شرق جهان- را زیر پنجه استعماری خود خُرد کرده بود. امروز آمریکا در حرکت سلطه‌یابی بر جهان رقیب انگلیس است. خروج انگلیس از اتحادیه اروپا هم نشان قدرت‌طلبی و آرزوی بازگشت انگلیس به یک قدرت مسلط است. حتی ملی‌شدن صنعت نفت ایران در دوران دکتر مصدق چیزی نبود جز چنگ‌زدن آمریکا به منافع انگلیس که تا آن تاریخ در چنگال انحصاری بریتانیا بود. ایران به دلیل بی‌عرضگی حکومت‌های وقت در دوران قاجار همواره پذیرای قدرت‌های بزرگ بوده؛ جداشدن قفقاز و کشورهای شرق ایران کنونی نمونه‌هایی از چنگ‌اندازی قدرت‌های آن زمان بر سرزمین و امکانات کشورهای ضعیف و توسری‌خور بوده است. اینکه ایران پس از انقلاب اسلامی شعار «نه شرقی و نه غربی» را سرلوحه سیاست خارجی خود قرار داده، نمونه‌ای از واکنش به حرکت زورمندان جهانی است.

اما نکته جالب دیگر بحران‌های داخلی در آمریکا و انگلیس است. از دید شهروندان این دو کشور، قدرت‌طلبی و مبارزطلبیدن این دو نشان اسراف منابع ملی برای جنگ در راستای سلطه‌طلبی است. نماد روشن این بحران‌ها، محبوبیت نسبی برنی سندرز در آمریکا و جرمی کوربین در انگلیس است. با مخالفت نظام قانون‌گذاری در هر دو کشور، فاتحه ادامه زمام‌داری کنونی در آمریکا و انگلستان خوانده شده است. اینکه آیا برنی سندرز و جرمی کوربین موفق به کسب رای کافی از مردم آمریکا یا نمایندگان پارلمان انگلیس می‌شوند، مسئله بعدی است؛ زیرا هر دوی آنها در انتهای دست چپ سیاست اقتصادی کشور خود قرار دارند. سندرز یک سوسیالیست-دموکرات دواشته و ریشه مهاجرت از اروپای شرقی است و جرمی کوربین از همان دوران جوانی یک سوسیالیست بوده است. اگر بر فرض این دو نتوانند در آمریکا و انگلیس رای کافی داشته باشند، به‌دلیل نداشتن محبوبیت در میان اقشار میانی و پایین‌دست نیست، بلکه به دلیل وجود ابزار بسیار قوی تبلیغاتی برای جلب آرای مردم است.

ادامه در صفحه ۴

آغاز گام دوم کاهش سطح تعهدات هسته‌ای طبق برجام

ایران از غنی‌سازی ۳/۶۷ فراتر رفت

عراقچی: دیگر مفهومی به نام ۵+۱ را به رسمیت نمی‌شناسیم

واکنش اتحادیه اروپا به گام دوم ایران

روحانی ومکرون برای ۲۴ تیر توافق کردند

عکس: محمد ملکپور، ایران

یادداشت

وضعیت روزهای تحریم

بورروکراسی بیمار فراهم کرد. از سوی دیگر تورم، نرخ بالای بی‌کاری، وابستگی تولید به واردات، کم‌آبی و بی‌توجهی به بحران محیط زیست و مسئله آب، بحران صندوق‌های بازنشستگی، رشد بالای نقدینگی و ... سال‌ها است اقتصاد را تحت فشار قرار می‌دهد. وقتی قیمت ارز افزایش پیدا می‌کند، تولیدکننده مواد اولیه را با قیمت بالاتری تهیه می‌کند؛ درواقع اگرچه در این شرایط و با بالا رفتن قیمت ارز، صادرات سودآورتر می‌شود، اما واردات گران می‌شود. این یک واقعیت است که ما در همه زمینه‌ها به خودکفایی نرسیده‌ایم و در بخش‌هایی از تولید، از مواد اولیه گرفته تا ماشین‌آلات، نیازمند واردات هستیم و این واردات گران باعث می‌شود هزینه‌های تولیدکننده به‌طرز چشمگیری افزایش پیدا کند و تولید گران شود. تولید و ماشین‌آلات و مواد اولیه برای تولیدکنندگان و کارخانه‌ها گران شده است. درصورتی‌که وزارت صنعت در زمان تحریم‌های آمریکا ششود؛ مشروط به آن استفاده از یوآن در معاملات بین‌المللی علاقه‌مند هستند. ایده چینی‌ها برای حذف دلار از مبادلات و جای‌گذاری یوآن به جای آن، می‌تواند موجب افزایش قدرت رقابت اقتصادی ما در مقابل آمریکا و حتی کشورهای اروپایی شود. درحال‌حاضر یوآن استقلال خود را تا حد زیادی حفظ کرده و تأثیرپذیری‌اش از دلار به حداقل رسیده است و این فرصت مناسبی برای اقتصاد ما است. انعقاد پیمان پولی دوجانبه بین ایران و چین، درصورتی‌که چین به آن علاقه‌مند باشد، می‌تواند هزینه مبادلات ما را کاهش دهد و از سوی دیگر موجب تحرک تجاری کشور در زمان تحریم‌های آمریکا شود؛ مشروط بر اینکه پکن حاضر به هزینه‌دادن در این بخش باشد. کانال مالی ایران و اروپا هم با رعایت نکات مشخص می‌تواند در برقراری مناسبات تجاری با اروپا اثربخش باشد. ظرفیت تولید و فروش نفت در شرایط فعلی برای تداوم درآمدهای ارزی، ضروری است؛ فارغ از اینکه با چه شرایطی به تجارت بین‌المللی خود ادامه خواهیم داد، در قدم نخست ایران باید به ظرفیت تولید نفت خود توجه کند و شرایط تولید آن را در حالت بهینه حداکثری قرار دهد تا رقیب جایگزینی برای نفت ایران در بازار به وجود نیاید. اگر اقتصاد ایران اقتصادی پویا و دروزن آید، تحریم نمی‌توانست تمامی ابعاد اقتصاد و زندگی مردم را تحت تأثیر خود قرار دهد، اما از مشکلاتی رنج می‌برد که دهه‌ها است مقامات و مسئولان درباره آن صحبت می‌کنند، بااین‌حال، هیچ‌گاه اقدامی عملی و علنی برای حل آنها انجام نشده است. عمر برخی مشکلات به چندین دهه می‌رسد. از اواسط دهه ۴۰ با افزایش وابستگی اقتصاد به نفت، بسیاری از کارشناسان نسبت به مضرات این وضعیت هشدار دادند، اما در عمل این وابستگی هر سال بیش از سال گذشته شد و درآمدهای نفتی به عنوان یک فرصت در دست دولت‌ها، شرایط را برای شکل‌گیری یک

مهدی تقوی اقتصاددان

مراودات اقتصادی برای رشد و توسعه کشورها می‌تواند به عنوان یک عامل محرک عمل کند. برای مثال، ارتباط ایران با ظهور چین به عنوان یک قدرت نوظهور اقتصادی که توان رقابت با آمریکا را دارد و می‌تواند ضربه‌گیر مناسبی در مقابل تحریم‌های آمریکا تلقی شود، در صورت رعایت برخی نکات، فرصت است. چینی‌ها به استفاده از یوآن در معاملات بین‌المللی علاقه‌مند هستند. ایده چینی‌ها برای حذف دلار از مبادلات و جای‌گذاری یوآن به جای آن، می‌تواند موجب افزایش قدرت رقابت اقتصادی ما در مقابل آمریکا و حتی کشورهای اروپایی شود. درحال‌حاضر یوآن استقلال خود را تا حد زیادی حفظ کرده و تأثیرپذیری‌اش از دلار به حداقل رسیده است و این فرصت مناسبی برای اقتصاد ما است. انعقاد پیمان پولی دوجانبه بین ایران و چین، درصورتی‌که چین به آن علاقه‌مند باشد، می‌تواند هزینه مبادلات ما را کاهش دهد و از سوی دیگر موجب تحرک تجاری کشور در زمان تحریم‌های آمریکا شود؛ مشروط بر اینکه پکن حاضر به هزینه‌دادن در این بخش باشد. کانال مالی ایران و اروپا هم با رعایت نکات مشخص می‌تواند در برقراری مناسبات تجاری با اروپا اثربخش باشد. ظرفیت تولید و فروش نفت در شرایط فعلی برای تداوم درآمدهای ارزی، ضروری است؛ فارغ از اینکه با چه شرایطی به تجارت بین‌المللی خود ادامه خواهیم داد، در قدم نخست ایران باید به ظرفیت تولید نفت خود توجه کند و شرایط تولید آن را در حالت بهینه حداکثری قرار دهد تا رقیب جایگزینی برای نفت ایران در بازار به وجود نیاید. اگر اقتصاد ایران اقتصادی پویا و دروزن آید، تحریم نمی‌توانست تمامی ابعاد اقتصاد و زندگی مردم را تحت تأثیر خود قرار دهد، اما از مشکلاتی رنج می‌برد که دهه‌ها است مقامات و مسئولان درباره آن صحبت می‌کنند، بااین‌حال، هیچ‌گاه اقدامی عملی و علنی برای حل آنها انجام نشده است. عمر برخی مشکلات به چندین دهه می‌رسد. از اواسط دهه ۴۰ با افزایش وابستگی اقتصاد به نفت، بسیاری از کارشناسان نسبت به مضرات این وضعیت هشدار دادند، اما در عمل این وابستگی هر سال بیش از سال گذشته شد و درآمدهای نفتی به عنوان یک فرصت در دست دولت‌ها، شرایط را برای شکل‌گیری یک

یادداشت

رهایی از فشارهای سیاست خارجی

می‌تواند ابعاد دیگری پیدا کند. به‌تاژگی گشت تجسسی پهپاد کرانه‌های آمریکا نیز به وسیله پدافند هوایی ایران، سرنگون شد و در چند ماه اخیر وزرای خارجه بریتانیا هم برای پادرمیانی برای عفو خادم زاغری - که به آن جنبه بسیار عاطفی هم داده‌اند- به ایران سفر کرده‌اند. به دلیل قطع طولانی روابط اقتصادی، بریتانیا هیچ نفعی هم در صورت عملیاتی‌شدن برجام برای خودش متصور نیست و همچنین با توجه به تذکر وزیر خارجه اسپانیا درباره اینکه بریتانیا سوپرتانکر ایرانی را به اشاره آمریکا توقیف کرده است، می‌توان نتیجه گرفت نوعی پارگیری خصمانه جهانی برای مقابله با ایران و تشدید تحریم و تبدیل آن به محاصره دریایی در دستور کار غرب است. ایران در این مسیر، روش خود را دارد. اتمام حجت دوماهه اخیر مقامات ایرانی درباره خروج تدریجی از تعهدات برجامی که دیروز گام دوم آن برداشته شد، می‌تواند تأثیر کوتاه‌مدتی برای برانگیختن برخی از مقامات اروپایی، چینی و روسی داشته باشد که درگیری بیشتر در منطقه خاورمیانه را با منافع منطقه‌ای خود همساز نمی‌بینند و خواهان نوعی میانجیگری هستند. درعین‌حال نباید فراموش کرد برخورد سرد مسئولان ایرانی و تأکید بر کارایی‌نداشتن برجام و ناراضیاتی آنان از کم‌کاری اروپا آن هم در برابر کنایه‌های افرادی که از عملیاتی‌شدن برجام خشنود نبودند، باعث شده طرف ایرانی با صدای بلندتر و لحن قاطعانه‌تری دوران برجام را پایان‌یافته اعلام و به برنامه‌های فرابرجامی اشاره و استناد کند. اسرائیل، آمریکا و عربستان از مدت‌ها پیش برای جمهوری اسلامی این دام را گسترده‌اند که هدف آن بهانه‌جویی برای تحریم خود به دیگر کشورها را ندارد! پس وجود سازمان ملل متحد و شورای امنیت برای چیست؟ تحریم اتحادیه اروپا هم که مربوط به دوران جنگ داخلی سوریه بود، هرگز عملیاتی نشد. چطور حالا که جنگ اصلی پایان یافته و دولت مرکزی تقریباً در سراسر کشور مستقر شده است، به یاد آن تحریم نامربوط افتاده‌اند؟ بدیهی است ایران به مراجع بین‌المللی رجوع کرده و خواهد کرد، اما هم‌زمانی این اقدام سرخودانه با توقیف تانکر دیگر ایرانی در سواحل چین و باز با توقیف تانکر دیگر ایرانی که به دلیل نقص فنی و به دعوت کشور ساحلی برای تعمیر در بندری در عربستان سعودی پهلو گرفته، محل تأمل است. وقتی دو نوبت انفجار و تخریب مشکوک تانکرها را در فجیره و دریای عمان به یاد می‌آوریم، ماجرا

فریدون مجلسی تحلیلگر روابط بین‌الملل

خبر این بود که نفت‌کشی ایرانی که از بزرگ‌ترین نوع خود در جهان است، در تنگه جبل‌الطارق به دست نظامیان بریتانیایی توقیف شد. نخست اینکه چرا نظامیان بریتانیایی؟ بهانه این بود که چون دماغه استراتژیک جبل‌الطارق در قرن‌ها پیش از مستملکات بریتانیا و تحت سلطه آن کشور است؛ ازاین‌رو نظامیان بریتانیایی دخالت کرده‌اند؛ هرچند تملک بریتانیا بر جبل‌الطارق مورد قبول کشور ساحلی اصلی، یعنی اسپانیا نیست؛ اما به فرض قانونی‌بودن سلطه بریتانیا، رژیم تنگه‌های بین‌المللی این‌گونه آبراه‌های بین‌المللی مانند تنگه‌های هرمز، باب‌المندب، بُسفر و داردانل برای عبورومرور آزاد هستند. دوم اینکه به چه دلیل باید بازرسی و توقیف می‌شد؟ اعلام کرده بودند که این سوپرتانکر که دماغه امید را دور زده بود، نفت خام یا مازوت ایران را به سوریه حمل می‌کرده که چون سوریه مورد تحریم اتحادیه اروپاست، به‌این‌دلیل گشتی از طرف نیروهای بریتانیایی توقیف شده است! این بهانه در شرایطی اعلام می‌شود که بریتانیا بعد از رفراندوم خروج از اتحادیه اروپا از دو سال پیش غیرعضوترین کشور وابسته به اتحادیه اروپا و از قضا نزدیک‌ترین دوست آمریکا محسوب می‌شود؛ ضمن اینکه اتحادیه اروپا می‌تواند سوریه را به بهانه‌ای تحریم کند؛ یعنی نفت به آن کشور نفروشد یا از آن کشور نخرد. کسی حق تعمیم‌دادن تحریم خود به دیگر کشورها را ندارد! پس وجود سازمان ملل متحد و شورای امنیت برای چیست؟ تحریم اتحادیه اروپا هم که مربوط به دوران جنگ داخلی سوریه بود، هرگز عملیاتی نشد. چطور حالا که جنگ اصلی پایان یافته و دولت مرکزی تقریباً در سراسر کشور مستقر شده است، به یاد آن تحریم نامربوط افتاده‌اند؟ بدیهی است ایران به مراجع بین‌المللی رجوع کرده و خواهد کرد، اما هم‌زمانی این اقدام سرخودانه با توقیف تانکر دیگر ایرانی در سواحل چین و باز با توقیف تانکر دیگر ایرانی که به دلیل نقص فنی و به دعوت کشور ساحلی برای تعمیر در بندری در عربستان سعودی پهلو گرفته، محل تأمل است. وقتی دو نوبت انفجار و تخریب مشکوک تانکرها را در فجیره و دریای عمان به یاد می‌آوریم، ماجرا

ادامه در صفحه ۴